

Γ Ε Ω - Ε Π Ι Κ Α Ι Ρ Ο Τ Η Τ Ε Σ

ΧΑΡΟΚΟΠΕΙΟ ΠΑΝΕΠΙΣΤΗΜΙΟ
ΒΙΒΛΙΟΘΗΚΗΕΠΑΝΑΚΑΤΑΛΗΨΗ ΤΟΥ
ΔΗΜΟΣΙΟΥ ΧΩΡΟΥ ΣΤΗΝ ΠΟΛΗ

Μία από τις βασικές επεμβάσεις του νεοφιλελευθερισμού –στις διάφορες εκδοχές του σε κάθε κοινωνία– είναι η σταδιακή ή και βίαιη αποστέρηση δημόσιων πόρων από τους πολίτες. Αυτά που ονομάζουν «ιδιωτικοποίηση», «ήπια προσαρμογή» και παλαιότερα «εκσυγχρονισμό» περιέχουν σε διαφορετικό βαθμό αποστέρηση πόρων από την κοινωνία. Δύο ειδικές εφαρμογές των παραπάνω στην Ελλάδα του 2006 είναι οι προθέσεις αλλαγών στο άρθρο 16 του Συντάγματος και η αποτροπή διαδηλώσεων στους κεντρικούς χώρους της πόλης. Οι μαζικές διαδηλώσεις των φοιτητών/ριών, των καθηγητών/ριών και των χιλιάδων άλλων πολιτών στα αστικά κέντρα που είχαν ΑΕΙ/ΤΕΙ συνδύασαν τις δύο αντιπαραθέσεις σε μία. Ήταν μια καθολική, ενσώματη διαμαρτυρία στο δημόσιο χώρο, ήταν μια έμπρακτη άρνηση στην ιδιωτικοποίησή του μέσω της επανακατάληψής του. Οι Γεωγραφίες ζήτησαν από τρεις ενεργούς πολίτες, η μία από τη Θεσσαλονίκη και οι άλλοι δύο από την Αθήνα, τα σχόλιά τους για τα θέματα αυτά.

ΓΙΑ ΤΙΣ ΚΑΤΑΛΗΨΕΙΣ ΤΩΝ ΠΑΝΕΠΙΣΤΗΜΙΩΝ
ΤΟΥ 2006

Ελευθερία Καρνάβου*

Γιατί, πώς, πού, τότε ξεκίνησε το πέταγμα της νέας γενιάς;

Τον Ιούνιο του 2006, πριν από τις εξετάσεις τους, κόντρα σ' αυτές. Μετά τη στρατηγική επίθεση στη δημόσια παιδεία από τον Παγκόσμιο Οργανισμό Εμπορίου και σε ό,τι επακολούθησε. Μετά τον διεθνή και περιφερειακό θρίαμβο της ανεργίας, της φτώχειας, του κοινωνικού αποκλεισμού. Μετά τα αλληπάλληλα πλήγματα στην παιδεία, στην υγεία, στους μισθούς, στην ασφάλιση. Μετά τους προληπτικούς πολέμους, το γενικευμένο παραλογισμό της ανεξέλεγκτης εξουσίας. Μετά την περιστολή των ατομικών ελευθεριών στο όνομα της τρομοκρατίας. Μετά τα παρήγορα κινήματα του Seattle, της Γένοβας... Μετά τον Μάρτη της γαλλικής νεολαίας.

* Καθηγήτρια, Τμήμα Τοπογραφών Μηχανικών, ΑΠΘ.

ΠΩΣ; Γέμισαν οι δρόμοι και οι δημόσιοι χώροι της πόλης. Γέμισαν τα αμφιθέατρα. Οι αίθουσες διδασκαλίας άνθισαν, φωτίστηκαν, έλαμψαν, ανανεώθηκαν. Νέος λόγος, νέο ύφος: ηπιότητα, ευγένεια, διαλλακτικότητα, ισοτιμία. Όχι στις φήμες, στους συνδικαλιστές-σταρ, στα έτοιμα λογύδρια, στον ξύλινο λόγο, στα «αγαθά» των παραταξιακών προθηκών, στις φωνασκίες και τους παράλληλους μονόλογους. Ναι στην από κοινού διαμόρφωση απόψεων, όχι στην ακαμψία των λεγόμενων «πλαισίων» που έρχονται έξω απ' τον πανεπιστημιακό χώρο. Ποιητικές βραδιές, κινηματογράφος, χιούμορ, χαμόγελο. Η εξουσία, απ' το άλλο μέρος, έδωσε δείγματα «κοινωνικού διαλόγου»: αίμα φοιτητών, αίμα δημοσιογράφων, αίμα φωτορεπόρτερ.

ΠΟΥ; Από τη μια άκρη της Ελλάδας στην άλλη: στα αστικά κέντρα όπου υπάρχουν πανεπιστήμια και ΤΕΙ, στην Κρήτη, Θράκη, Στερεά, Πελοπόννησο, Μακεδονία, Ήπειρο, νησιά της Δύσης και της Ανατολής. Πρώτοι οι καθηγητές. Ακολούθησαν με ψυχή και δύναμη οι φοιτητές. Με συντριπτικές και αποκαλυπτικές πλειοψηφίες. Βέροια, Αγρίνιο, Κοζάνη, Φλώρινα, Γιάννενα, Ξάνθη, Αλεξανδρούπολη, Πάτρα, Μυτιλήνη, Μεσολόγγι, Αγ. Νικόλαος, Ηράκλειο, Χανιά, Λάρισα, Σίνδος... Θεσσαλονίκη, Αθήνα. 430 τμήματα, 430 Γ.Σ., 430 νέες συλλογικότητες, μια δυνατή καθαρή φωνή από 430 κέντρα: όχι, δεν θα περιμένετε να κλείσουν οι πόρτες των πανεπιστημίων για να «περάσετε» σημαντικές διατάξεις για την ανώτατη εκπαίδευση! Ανοίξτε τους «φακέλους» των αναλυτικών σας προθέσεων. Κλείστε τον κρουνό των χύδην δημοσιοποιήσεων «των σχεδίων» που δεν έχουν σαφή πατρότητα και ακριβές εύρος και βάθος. Μόνο μαζί μας μπορείτε να αλλάξετε την ανώτατη εκπαίδευση.

ΓΙΑΤΙ; 430 ακαδημαϊκά τμήματα, σε όλες τις γωνιές και τα κέντρα της χώρας, σε εξέγερση. Η πλειονότητα των φοιτητών μας. Με αγωνία για το μέλλον τους. Με κριτική θέση: στην τρέχουσα πολιτική· στον τρόπο άσκησής της· στις πρακτικές της· στον εναγκαλισμό του πανεπιστημίου και του φοιτητικού κόσμου από τον κομματικό ωφελιμισμό, τις ισορροπίες, τους συσχετισμούς· στη συμπίεση της νεανικής αυθεντικότητας· στην υπονόμηση της ακαδημαϊκής υπόστασης· στην τάση υποταγής και συντριπτικής ομοιογένειας· στην παθολογία του μέσου όρου· στο ψαλίδισμα του διαφορετικού, στον περιορισμό του αντιλογού.

Τα προηγούμενα χρόνια; Πολλοί έξω από τις παρατάξεις κι άλλοι «μέσα», αλλά με κρίση κι ανεξαρτησία. Διαπίστωναν προβλήματα. Έβλεπαν τις παρατάξεις συχνά ανάκτες να τους εκφράζουν. Είχαν μια αίσθηση νοσηρότητας, μια γεύση άγλυκη και στυφή. Δεν μπορούσαν να σχηματιστούν τον τρόπο της δικής του παρέμβασης. Δεν γνώριζαν τις δυνάμεις τους. Δεν είχαν συνείδηση του πλήθους των φοιτητών με την ίδια αίσθηση, την ίδια γεύση, την ίδια στάση, τις ίδιες αγωνίες. Σε μερικές μέρες μεγάλωσαν, δυνάμωσαν, θύμωσαν, οργανώθηκαν, δικτυώθηκαν, ωρίμασαν, ανέστρεψαν, άρθρωσαν διαφορετικό λόγο, έγιναν διαφορετικά υποκείμενα, δημιούργησαν διαφορετικές συλλογικότητες.

Ρώτησαν ορισμένοι (κι άλλοι δεν ρώτησαν απλά, στηλίτευσαν πριν αναλύσουν): δεν θα έπρεπε να είστε στο αμφιθέατρο, στο εργαστήριο, στη βιβλιοθήκη; Πώς θα γίνετε άξιοι επιστήμονες χάνοντας ώρες διδασκαλίας, εξετάσεων; Οι αντερωτήσεις πολλές. Θα γίνουμε άραγε σωστοί επιστήμονες ατενίζοντας με απάθεια την υπουργό Παιδείας να προωθεί την ψηφίση του νέου νομοσχεδίου της ανώτατης Παιδείας στο θερινό τμήμα της Βουλής; Παρατηρώντας τη ν' «ανακατεύει τα χαρτιά» επί διετία χωρίς να δεσμεύεται για τίποτα; Να «ρίχνει» πληροφορίες στον τύπο για κάθε είδους αλλαγή για να αποτιμήσει τις αντιδράσεις και την εκλογική τους συνέπεια; Να απαξιώνει φοιτητές και καθη-

γητές, ή να καθυβρίζει και τις δύο ομάδες; Να μη διανοείται την εκδοχή της αξιολόγησης των υπουργικών πολιτικών; Να είναι περήφανη για τις περσινές θερινές νομοθετικές της επιδόσεις, πρόχειρες, ανεπεξέργαστες, κενούς τίτλους για το ευρωπαϊκό «πράσινο φως»; Χωρίς εμβάθυνση ικανή να καλύψει τις εθνικές ανάγκες (αλλά και την περιβόητη ανταγωνιστικότητα). Εργαλεία υποβάθμισης των τίτλων σπουδών και οριστικής αφαίρεσης των υπολειμμάτων της πανεπιστημιακής αυτοδυναμίας. Χωρίς τη θωράκιση που εξασφαλίζουν για την εθνική τους παιδεία άλλα κράτη-μέλη.

Ποταμοί ύβρεων και λίμνες λάσπης. Απίστευτο επικριτικό και απορριπτικό μένος. Τα ελληνικά πανεπιστήμια είναι θλιβερά, ανάξια, 500στά. (Θλιβερή, ανάξια, 500στή θα είναι κι η χώρα! Δεν μπορεί να είναι αλλιώς!) Ολοσχερής εκποίηση. Και μεγάλο το ερωτηματικό: προς τι όλα αυτά; Πόσες χώρες ξέρετε που για να προχωρήσουν σε μεταρρυθμίσεις θεωρούν «χρέος τους» να δυσφημήσουν αμετάκλητα το ανθρώπινο κεφάλαιο της χώρας στην Ευρώπη και την υδρόγειο; («Τεμπέληδες, τσάμπα μάγκες, corruption»). Ναι, θανμάστε! Ακούστηκε κι αυτό επειδή είναι «εύχρηστο», «κομψό» και «κατανοητό» (!) στα ξενόγλωσσα διεθνή ότα. «Βγάλτε τη χώρα “βούκινο” και απογειώστε τη στο διεθνές στερέωμα ακαδημαϊκών αξιών!») Τα έγκυρα πανεπιστήμια του εξωτερικού βέβαια άλλα ήξεραν. Και προτίμηση στα Ελληνόπουλα είχαν και τα ενέτασαν σε προγράμματα έρευνας και στο προσωπικό τους αργότερα.

Επαναλαμβάνουμε κλείνοντας πως δεν κολακεύουμε τους φοιτητές. Όλοι οι συντελεστές της πανεπιστημιακής κοινότητας πρέπει να σκεφτούν πολύ, να αρνηθούν πολλά, να προχωρήσουν σε συνθέσεις με ΦΑΝΤΑΣΙΑ, ΔΗΜΙΟΥΡΓΙΚΟΤΗΤΑ, ΠΝΕΥΜΑΤΙΚΗ ΑΝΕΞΑΡΤΗΣΙΑ.

ΔΙΑΔΗΛΩΣΕΙΣ ΣΤΟ ΚΕΝΤΡΟ ΤΗΣ ΠΟΛΗΣ; ΝΑΙ, ΠΑΡΑΚΑΛΩ!

Χάρης Κωνσταντάτος, Παναγιώτης Πάντος*

Οι διαδηλώσεις είναι ξανά στο προσκήνιο της ζωής στην πόλη. Οι κινητοποιήσεις των φοιτητών πριν το καλοκαίρι και των δασκάλων το φθινόπωρο έβγαλαν πολύ κόσμο στο δρόμο. Το ίδιο συνέβη με τα νέα επεισόδια του αμερικανικού διαρκούς πολέμου και με τους νέους γύρους οικονομικών μέτρων λιτότητας και ιδιωτικοποιήσεων. Τους τελευταίους μήνες μοιάζει σαν ο κόσμος της αριστεράς και των κοινωνικών οργανώσεων, αλλά και ευρύτερα τμήματα πολιτών, να ανακαλύπτουν ξανά την αναγκαιότητα, την ομορφιά και την αποτελεσματικότητα της δημόσιας, σωματοποιημένης, συλλογικής έκφρασης αιτημάτων, προθέσεων ή και οργής για τα τεκταινόμενα στις κοινωνίες μας.

Την ίδια περίοδο, στο δημόσιο λόγο της κυρίαρχης πολιτικής και των media, η διαδήλωση τείνει να ορίζεται ως μπελάς για την πόλη, τους κατοίκους και τις επιχειρήσεις της, ως ζήτημα που αναζητά επειγόντως νομοθετική ρύθμιση.

* Μέλη της δημοτικής κίνησης «Ανοιχτή Πόλη».